

Onderwerp	Subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025
Zaaknummer	64284-2024
B&W vergadering	3 december 2024
Integrale advisering	M. Weenink, J. van Olst, J. Kruiper, J. Hulzebos, A. Eikenaar
Portefeuillehouder	Dhr. B. (Breun) Breunissen
Voor informatie	Maud Weenink

Bestuurssamenvatting

Als onderdeel van het uitvoeren van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (2021-2030), de Nota Klimaatadaptatie (2021-2025) en het uitvoeringprogramma van RIVUS wordt het college gevraagd om de subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025' vast te stellen, ofwel de 'klimaatsubsidie'. Met de klimaatsubsidie komen diverse klimaatadaptieve maatregelen voor subsidie in aanmerking. Het uitvoeren van zulke maatregelen wordt hiermee gestimuleerd.

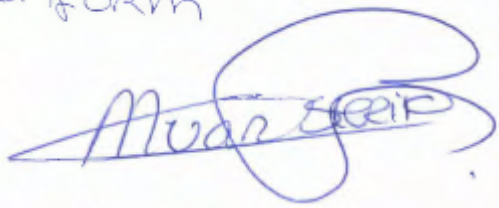
Deze klimaatsubsidie is het vervolg op de regelingen 2022-2024. In 2025 kunnen we de subsidieregeling van de werkregio RIVUS implementeren, waarmee alle gemeenten binnen RIVUS dezelfde subsidieregeling zullen hebben. De te maken kosten zijn voorzien in de begroting 2025. Er zijn aanpassingen in het geraamde budget voorgesteld, om het budget in te kunnen blijven zetten voor klimaatmaatregelen in gemeentelijke projecten.

Beslispunten

1. De subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025' vast te stellen;
2. Het budget voor de subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025' vast te stellen op € 100.000, waarvan € 40.000 gereserveerd is voor scholen;
3. Het restant van de gereserveerde middelen uit het GRP in 2025 beschikbaar te stellen voor gemeentelijke projecten;
4. Het GRP-budget voor de subsidieregeling te herijken samen met de evaluatie van het GRP en over meerdere jaren te verdelen bij de zomernota 2025;
5. Dit collegevoorstel en de inhoud van de stimuleringsregeling ter informatie met de raad te delen.

Besluit

Conform

Inleiding

In lijn met het GRP en de Nota Klimaatadaptatie is besloten t/m 2025 jaarlijks een subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen vast te stellen. Ook na deze termijn zijn er vanuit het GRP tot 2030 jaarlijkse middelen (€150.000) geraamd

voor afkoppelen. De subsidieregeling heeft als doel inwoners, bedrijven en organisaties in de gemeente Raalte te stimuleren om te vergroenen en slim om te gaan met regenwater. Dit kan op/bij een gebouw of in de openbare ruimte. De subsidiabele maatregelen zijn: het planten van bomen; ontstenen en vergroenen; aanleggen van een groen dak; afkoppelen van verhard oppervlak; voorziening van regenwateropslag (regenton, -schutting of -zuil); aanleggen van een installatie voor gebruik van hemelwater; aanleggen van een groengevel; aanleggen van een geveltuint; collectieve aanvragen voor eerdergenoemde maatregelen; het aanleggen of beheren van een groen schoolplein.

Zoals vastgesteld met de Nota Klimaatadaptatie loopt ook t/m 2025 de subsidieregeling voor groene schoolpleinen.

Opbrengst 2024

De hoeveelheid subsidieaanvragen voor 2024 is vrijwel gelijk aan het aantal in 2023. Tot medio november 2024 is voor € 29.154 aan subsidie aangevraagd, tegenover € 24.335 in 2023. De subsidie is nog niet ingezet in grootschalige gemeentelijke projecten, omdat deze in de subsidiabele periode nog niet tot uitvoering zijn gekomen. De subsidie heeft wel meerdere keren inwonersinitiatieven en projecten van derden ondersteund. Daarnaast zijn er initiatieven, zoals van de bedrijventerreinen Blankenfoort en De Zegge en de geveltuintjes van de Grote Markt, die nog in ontwikkeling zijn.

In 2024 is er ingezet op algemene en gerichte communicatie rondom de subsidie. Zo is als start van het NK Tegelwippen de Onttegel Tour (samenwerking gemeente, SallandWonen en Tuincoaches) door alle dorpen getrokken en zijn er door inwoners in totaal bijna 19.000 tegels gewipt. Ook zijn er gericht subsidieflyers verspreid in de meest relevante gebieden in Raalte. Er is daarnaast gecommuniceerd over groene tuinen en watermaatregelen bij nieuwbouw.

In 2024 kregen 6 basisscholen de groene schoolpleinen subsidie toegekend, waarvan de Bolster voor beide pleinen. Dat maakt dat in totaal 9 van de 19 basisscholen de subsidie hebben ontvangen. Daarnaast is de samenwerking met MBO Landstede opgezet voor het onderhoud en kleinschalige vergroening van 5 schoolpleinen.

Doorontwikkeling klimaatsubsidie en uitvoering

Binnen de werkregio RIVUS is de afgelopen jaren gewerkt om tot een gezamenlijke regeling voor klimaatadaptatiemaatregelen te komen. RIVUS is een samenwerking tussen gemeenten, de provincie Overijssel en het waterschap WDOD op het gebied van (afval)waterketen en klimaatadaptatie. De gezamenlijke regeling is onderdeel van de Regionale Adaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2021 – 2028. Alle gemeenten in het RIVUS-gebied zullen deze regeling voor 2025 vaststellen. De provincie en de WDOD dragen financieel bij. Deze uitwerking heeft geleid tot het voorliggende voorstel. Momenteel wordt binnen RIVUS gezamenlijke uitvoering onderzocht.

Subsidiebijdrage aan gemeentelijke projecten

De huidige regeling van Raalte geeft de mogelijkheid om een extra impuls te geven aan gemeentelijke projecten. Denk daarbij aan het volledig financieren van afkoppelen op particulier terrein bij herinrichtingen (bv. Dorpsstraat). Ook kan het budget ingezet worden voor het project 'Vergroeningskansen', waarbij overbodige verharding van trottoirs vergroend wordt en daarmee afgekoppeld. In de RIVUS-regeling wordt deze mogelijkheid niet meer gegeven. Om dit budget gericht in te kunnen blijven zetten wordt voorgesteld om een deel van het GRP-budget direct aan deze projecten te koppelen (zie 'Financiën en fiscale aspecten').

Aanpassingen voor 2025

Voor de regeling van 2025 zijn de volgende aanpassingen voorgesteld:

1. Aanpassingen in sommige maatregel-specifieke voorwaarden en bijdragen;
2. Het samenvoegen van de klimaatsubsidie en de subsidieregeling voor groene schoolpleinen, met een hiervoor gereserveerd budget van € 40.000;
3. Het bijstellen van het subsidiebudget naar € 100.000 en het resterende, gereserveerde GRP-budget beschikbaar te stellen voor maatregelen in gemeentelijke projecten (zie 'Financiën en fiscale aspecten').

Beoogd effect

Met het blijvend stimuleren van inwoners, bedrijven, organisaties en scholen werken we naar een waterrobuuste en klimaatbestendige gemeente Raalte in 2050, en daarna. Deze ambities zijn zoals vastgesteld in de omgevingsvisie van Raalte (tot 2040), het GRP, de Nota Klimaatadaptatie, de Regionale Adaptatiestrategie van RIVUS en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Vanuit het GRP wordt ook beoogd om deels met deze subsidie jaarlijks 3 hectare af te koppelen, om heel Raalte in 2110 volledig ontvlochten te laten zijn van het gemengde riool.

Argumenten

1.1 *Bijdrage van particulier terrein is nodig om de opgave op te lossen.*

De subsidiabele maatregelen dragen bij aan een klimaatbestendige gemeente Raalte. Gemiddeld bestaat 60% van alle ruimte in het bebouwde gebied uit particulier terrein. Juist daarom is het belangrijk dat ook inwoners, bedrijven en organisaties daarvoor worden ondersteund. Daarnaast helpt de regeling in de bewustwording en eigenaarschap rondom de uitvoering van klimaatmaatregelen.

1.2 *We geven uitvoering aan beleid en samenwerking.*

Met de subsidieregeling wordt uitvoering gegeven aan het door de raad vastgestelde GRP (6 juli 2021), de Nota Klimaatadaptatie (5 oktober 2021). Ook is het in lijn met de samenwerkingsovereenkomst (2 maart 2022) en uitvoeringsagenda van RIVUS.

1.3 *De gezamenlijke regeling geeft een kwaliteitsimpuls en eenduidigheid in het hele RIVUS-gebied.*

Voorheen waren er grote verschillen tussen de gemeenten in het subsidiëren van adaptieve maatregelen. Sommige gemeenten hadden een uitgebreide regeling, terwijl andere gemeenten helemaal geen regeling hadden. Met één regeling worden deze verschillen weggenomen. Dankzij gedeelde kennis is er ook een kwalitatief hoogwaardige regeling tot stand gekomen. Daarnaast kijkt RIVUS nu ook naar de meest effectieve inzet van communicatie.

2.1 *€ 100.000 is voldoende budget om klimaatadaptieve maatregelen in 2025 te stimuleren*

Op basis van de ervaringen van afgelopen jaren en de verwachting voor 2025, zal er ongeveer €25.000 voor individuele aanvragen en € 35.000 voor collectieve aanvragen nodig zijn. € 40.000 is gereserveerd voor scholen.

2.2 *De nieuwe financiële bijdrage van medeoverheden speelt een deel van ons budget vrij.*

Na vaststelling bij de provincie en het waterschap komt er jaarlijks € 11.000 boven op het subsidiebudget. Onze eigen investering kan deels daardoor effectief gebruikt worden in gemeentelijke projecten.

3.1 *Door het aanpassen van het subsidiebudget kunnen meer adaptatiemaatregelen tot uitvoering komen.*

We zien dat het geraamde budget de afgelopen jaren niet volledig benut is. Daarbij biedt de RIVUS-regeling geen ruimte om het GRP-budget in te zetten voor gemeentelijke projecten, terwijl deze door hun omvang de grootste bijdrage kunnen leveren. Door het budget los te koppelen van de regeling kunnen we het inzetten in de volgende projecten: Vergroeningskansen, Dorpsstraat, Langkamp en pilot afkoppelen op particulier terrein (zie 'Financiën en fiscale aspecten').

4.1 *De evaluatie van het GRP en de zomernota zijn het eerstvolgende moment om de budgetten efficiënt te herijken*

De budgetten voor de subsidieregeling kunnen goed meegenomen worden in de algehele evaluatie van het GRP. Aanpassingen kunnen worden doorgevoerd met de zomernota van 2025.

5.1 *Door het voorstel en de regeling te delen wordt de raad geïnformeerd.*

Naast het informeren over de nieuwe regeling, informeert dit de raad dat er uitvoering is gegeven aan de motie van D66 tijdens de raadsbegroting 2025. Het college werd hierin verzocht om het minimaal aantal m² voor groene daken als voorwaarde uit de klimaatsubsidie te halen.

Duurzaamheid

De subsidiabele maatregelen in de Subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025' dragen direct of indirect positief bij aan de indicatoren burgerparticipatie, gezondheid, water, natuur en afvalscheiding uit de Gemeentelijke Duurzaamheid Index.

Kanttekeningen

1.1 De lagere bijdragen uit de RIVUS-regeling t.o.v. de huidige, kunnen tot een verminderde stimulans leiden.

Door het verlagen van de bijdragen kan de impuls om adaptieve maatregelen uit te voeren verminderen. Echter wordt het GRP-budget door de alternatieve toekenning in gemeentelijke projecten nog steeds effectief ingezet, ook op particulier terrein. Daarnaast heeft het verhogen van de bijdragen in 2023 tegenover 2022 niet geleid tot een verwachte significante stijging in het aantal aanvragen. Het effect is daarom niet zeker. Als het aantal aanvragen significant vermindert, zal dit aangegeven worden in de evaluatie van de regeling voor 2025.

3.1 Het blijft uitdagend om de afkoppeldoelstellingen te behalen.

De jaarlijkse bijdrage uit het GRP is gebaseerd op de doelstelling om jaarlijks 3 hectare af te koppelen. Het blijkt echter in de praktijk zeer uitdagend om dit doel door alleen te stimuleren te behalen. Door het budget direct aan ruimtelijke projecten te koppelen, houdt de gemeente de regie wel meer in de hand. Bij de evaluatie van het GRP worden deze afwegingen meegenomen.

Financiën en Fiscale aspecten

De te maken kosten voor de klimaatsubsidie zijn voorzien in de begroting 2025. Het benodigde budget voor de klimaatsubsidie is als volgt verdeeld:

GRP	€ 40.000
Klimaatadaptatie	€ 9.000
Groene schoolpleinen	€ 40.000
Provincie en waterschap	€ 11.000
Totaal	€ 100.000

Meer uitleg over de budgetten volgt hieronder.

GRP-budget

In het GRP is t/m 2030 jaarlijks € 150.000 (+ index) beschikbaar gesteld voor de stimuleringsregeling afkoppelen. Dit was gebaseerd op de benodigde bijdrage voor het jaarlijks afkoppelen van 3 hectare. Dit kan doormiddel van het ontvlechten van de riolering, maar ook via het vergroenen van verhard oppervlak. Echter, omdat dit doel de afgelopen jaren niet haalbaar is gebleken, zal dit bedrag bijgesteld en alternatief ingezet moeten worden. Er is namelijk van het budget 2022 t/m 2024 nog ruim € 314.000 beschikbaar. Aanvullend hierop is er in 2025 t/m 2030 nog € 150.000 (+ index) per jaar beschikbaar.

Voor de klimaatsubsidie zal in 2025 € 40.000 bijgedragen worden vanuit het GRP, hierbij is er voldoende ruimte voor groei in het aantal aanvragen.

Alternatieve inzet GRP-budget

Voor 2025 wordt voorgesteld om €25.000 in te zetten voor gemeentelijke MIP-projecten (Dorpsstraat en Langkamp). €10.000 is benodigd voor een pilotproject om particulier af te koppelen. Voorgesteld wordt om het resterende budget in 2025 beschikbaar te stellen aan het Vergroeningskansen-project, met een verwachte investering van €120.000 in 2025. Hiermee beoogt het budget dezelfde doelstellingen.

Andere budgetten

De klimaatsubsidie draagt ook bij aan het planten van bomen. Deze kosten worden geschat op € 9.000 per jaar en kunnen niet worden gedekt vanuit het GRP. Hiervoor kan dekking worden gevonden binnen het budget van klimaatadaptatie. Een eventuele bijdrage aan de gezamenlijke uitvoering aan RIVUS kan ook uit dit budget bekostigd worden. In 2025 ontvangen we een bijdrage van de provincie en het waterschap voor de klimaatsubsidie, ter hoogte van € 11.000. Daarnaast is er nog een resterend budget voor de groene schoolpleinen subsidie van € 40.000, dat gereserveerd blijft voor scholen.

Vervolg

Na vaststelling en officiële bekendmaking van de Subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025' wordt de subsidie per 1 januari 2025 beschikbaar gesteld voor inwoners, bedrijven en instellingen van de gemeente Raalte. De uitvoering van de regeling wordt vooralsnog intern belegd. Momenteel wordt binnen RIVUS een gezamenlijke uitvoering onderzocht, hier kan Raalte later bij instappen. Het benodigde mandaat zal dan aan het college voorgelegd worden. De voortgang en het effect van de subsidie wordt in 2025 gemonitord en geëvalueerd. Mede op basis van deze uitkomsten, de herijking van het GRP, ontwikkelingen rondom het Overkoepelend Duurzaamheidsbeleid en RIVUS, wordt in 2025 besloten over het vervolg van de klimaatsubsidie.

Vervolg voor herijking budgetten

De benodigde budgetten uit het GRP worden meegenomen in de evaluatie/ herijking van het GRP in 2025. Voorgesteld wordt om bij de zomernota 2025 het subsidiebudget van 2025 nader te verdelen over de jaren en indien nodig over andere budgetten.

Communicatie

Als onderdeel van de communicatiestrategie klimaatadaptatie is al breed gecommuniceerd over de subsidieregeling. Ook voor aankomend jaar zal er aan de hand van de communicatiestrategie een communicatieplan uitgevoerd worden. Hierin wordt ook gekeken hoe de regeling het beste ingezet kan worden bij nieuwbouw en in samenwerking met partners.

Het vaststellen van de subsidieregeling zal via een persbericht en het gemeenteblad breeduit gedeeld worden.

Bijlagen

Bijlage 1	Subsidieregeling 'Klimaatadaptieve maatregelen Raalte 2025'
Bijlage 2	Persbericht klimaatsubsidie 2025